

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
szombat utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.A szerkesztőség kizárólag viszályok
vagy megőrzésére nem vállalkozik.Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 26.

Cyrano II.

Még mindig ott zsong a lelkemben Cyrano tragikum. Egy zseni, ki saját orrában botlik meg. Egy lánglélek, egy hős, ki az egekig tudna emelkedni, de lehuzza az — orra. Kegyetlenebb tragikum nem is képzelhető. És mikor összeroskad Cyrano s utolsó rándulás után ott fekszik halva, hanyatt; az a szegény nagy orr úgy tűnt fel nekem, mint egy kérdőjel, mely választ kíván arra a kérdésre, mi több hát: az orr-e, vagy az ember?

És az élet apró Cyranói megtanítottak rá, hogy az ő orruk igenis több, mint más ember egészen.

Mert hát a Cyranók nem csak védik az orrukat, de oda is dugják mindenfelé és az ember fel nem állhat, le nem ülhet, hogy orrukra ne lépjen vagy üljön s ilyenkor ne az ember panaszkodjék, sőt ők rekriminálnak, hogy az orrukkal baj esett.

Az apró Cyranók orra pedig még érzékenyebb, mert amekkora darab zseniáltságukból hiányzik, az is az orrukon pótlódik s ha vágni nem is tudnak, de trüszkölni s evvel bekeverni, igen.

Egyszerű fegyelmi ügy indult pár hó előtt a nagyváradai anyakönyvvezető hivatalban, egy rendetlen alkalmazott ellen.

Alig hogy az ügy a maga rendes útján megindult, valami titkos Cyrano belé ütötte az orrát s azóta is ütögeti

hol itt, hol ott és tüszköl, gyanúsít és vádol, a nélkül, hogy tudná miről van szó.

Az első hírlapi támadás ez ügyben abból indult ki, hogy az anyakönyvi hivatalban a katolikusok javára elkönyvelek folynak.

Nem is reflektáltunk akkor Cyrano ur zsebkendőjének.

Később egy bigott református lap, melyet ugyan szörnyen vegyes vallási viszonyu szerkesztőség vezet, de mégis csak a napokban nem szégyellte szerkesztője kijelenteni, hogy tönkre kell tennie egy katolikus ifju karrierjét, mert a vidéki protestáns papok ezt így kívánják s az ő lapját ezek tartják fenn, tehát ez a bigottságban utazó ujság úgy fujta fel ezt a fegyelmi dolgot, mintha azért szenvedné végig a spanyol inkvizíció minden kínjait egy tiszta lilomszál, mert az itteni református pappal állott jó barátságban. Nos, ennek a jó barátságnak vannak némi bizalmas nyomai, a melyek kissé túlbizalmasnak tüntetik fel ezt a jó viszonyt, de erre sem reflektáltunk, hadd lobogjon Cyrano zsebkendője.

Most azonban egyik laptársunk tünteti úgy fel ezt a fegyelmi ügyet, mintha egy meghurczolt ártatlanság ülné diadalát a városi t. főügyész véleménye folytán.

Hát ez ne maradjon szó nélkül.

Elvégre a vélemények különbözők s mint érdekes specziálitást mi is tudomásul vettük a t. főügyész véleményét. Legyen boldog vele s legyen boldog vele az is, a kire vonatkozik.

De egy dolog bizonyos. Az, hogy ez-

zel nem fog elaludni ez az ügy. Arról majd mi gondoskodunk, ha más, akihez szorosan tartozik és kötelessége, nem adna teljes elégtételt.

Az anyakönyvi hivatalban ugyanis nem üldözött ártatlanságokról és baráti szívek egymáshoz vonzódásáról van szó, hanem három eltüntetett reverzálisról, melyeket bámulatos véletlen folytán mind a katolikus egyház javára tettek.

Dencs János cz. kanonok esperes szokott lelkiismeretes buzgóságával és a legaprólékosabb dolgokra is kiterjedő figyelmével szokta kísérni plebániájának minden ügyét s hiveinek minden érdekét.

E buzgó kötelességérzettől vezettetve, utána szokott nézni a polgári anyakönyvi hivatalban, hogy nem maradt-e valamelyik hívő gyermeke keresztleletlen, vagy rendben vannak-e az adott reverzálisok?

Egy ilyen útja alkalmával tapasztalta, hogy három reverzális egyszerűen szőrén lábán eltűnt s hollétét senki sem tudja.

E miatt fegyelmi feljelentést tett.

Az ő feljelentésére meg kellett indítani a vizsgálatot, melynek során sok érdekes epizód merült fel, melyek ránk nem tartoznak, de melyeknek eredménye az azonnali eltávolítás lett.

Ez az utóbbi rész sem hozzánk, sem laptársunkhoz nem tartozik, míg a vizsgálatban ítélet nem jön; de a három reverzális vándorlása igenis figyelmünk tárgyát képezi folyton s ezen sem jó akarattal, sem ügyészi véleménynyel át csuszni nem fog az aki hibás.

A „TISZÁNTÚL” TARCZÁJA.

Az elveszett óra.

Írta: Hantke Emil.

Valakitől hallottam egyszer ezt a mondást: A leányok semmire sem vágnak csak férjre, azután meg mindenre.

Annak az illetőnek borzasztó igazsága van. Merem én magam bizonyítani: ép testtel, tiszta lélekkel és deressedő fejjel.

Láphegyes vidékére voltunk azon a bizonyos nyáron kivezényelve mi kataszteri mérnökök földet mérni. Egész héten át huzzuk a szallagot, dugtuk a karót, küldöztettük ide-oda a parasztokat és ha megéhezünk, ott az Isten szabad ege alatt ütöttünk tanyát és költöttük el saját kezűleg főzött eledelünket.

De a vasárnapot azt mindig benn töltöttük a városban. Mert hiába hintettünk port egymás szemébe azzal, hogy mily egészséges és nagyszerű valami az, kinn a göröngyös, kunyhó nagyságu rögök között mászni, kiabálni és a naptól süttetni magunkat, hogy mindnyájan mint egy vályogvetésben kimelegedett cigányok néztünk ki, bensőnkben tudom ott kinezott mindnyájunkat a tudat: Inkább toronygombaranyozanak mentem volna, mikor a mérnöki pályára léptem.

Fő az, hogy nyíltan egyikünk sem bangoztatta, csak vártuk szótlan a megváltó vásár-

napot, mikor rendes vendéglőnkben összegyűlve igyekeztünk magunkról a falu porát lerázni.

Kompániánknak voltak őszinte tisztelői is, kik hűségesen kitartottak velünk mindenben. Ennek tulajdonítható, hogy igen gyakran a vitatkozás terére is átesaptunk. Kupecz Eleknek a fiatal adólistának pedig egyéb sem kellett. Rögtön előállott külön véleményével és ha nem birt győzni, sokszor oda is mondta:

— De hisz önök uraim annyira realis alapon állnak, hogy nem is csoda, ha más véleményen vannak!

Aminek mindig az lett a következménye, hogy eléggé körülvalazott alakban tudtára adtuk neki, miszerint közóhaj, ha Kupecz nélkül maradunk.

De azért nem volt vasárnap, hogy Kupecz ott ne lett volna.

Már javában tullepte megszabott korlátait a csendes vacsora, mikor avval áll elő Kupecz:

— Hallották, hogy a Frida már a hatodik kérőjét Rufina Danielt is kikoszorúzta?

— Melyik Frida?

— Vékony Frida!

— De... izé... írja körül részlete-
sebben.

— Hát... tudja... nagyon szép leány. Szép sugár termete, gyönyörű kék szeme, és fürteiben tengervész esz éj...

— Elég barátom!... Az adókönyv
hogyan áll?

— Az meg még szebb! Tudja itt a piacon

van egy emeletes házuk és Frida kap 30.000 frt hozományt. Tetszik tudni egyetlen leány.

— Elég kedvező tünetek! Hát az a Dani micsoda?

— Segédtelekkönyvvezető!

— Na akkor nem is csoda ha nem kell neki.

— De hát ki kell akkor neki? Az alispán vagy valami mandarin? Ha így csinál egész kényelmesen megvéltulhet a pénzével együtt.

— Hát nem fog megvéltulni! Kupecz ur! Ide nézzen! Milyen ember vagyok én?

— Szigorú de igazságos!

— Nem úgy értem. Arczra és megjele-
nésre. De ne hizelegjen!

— Dehogy... Hát... rokonszenves mindakettő.

— Nahát fogadjunk a mibe tetszik. Ha mához három hónapra Frida nem lesz az enyém, a fogadást megnyerte.

Erre a többiek azt indítványozták, hogy mivel ez oly fontos valami, mely árnyékát már is előre veti, ne síkoljunk rajta keresztül a nélkül, hogy...

Tudtam mindjárt mit akarnak.

— Pinczér hozzon még bort... de abból a rizlingből.

A mitől meglehetősen jó hangulatba vedlettünk által, úgy hogy ha Dolfi bácsi azt nem mondja:

— Fiuk elég volt, mert reggel nem birunk munkához látni, hát nem is tudtunk volna mun-

Ennyit egyelőre.

Én nagyra becsülöm Cyránót, de még az igazival szemben sem túrnám azt a *dicsőséget*, hogy a lap egy hasábját — zsebkendőül használja.

P—y.

A görög kormány bukása.

Rövid táviratok nyomán hirt adtunk azokról a véres zavargásokról, a melyeket Athénben a főiskolák diáksága rendezett tüntetésképpen az evangélium tervevett modern fordítása miatt. Ez a zavargás több ember halálába s a görög kormány bukásába került. Csak most adhatjuk okát e nem csekély jelentőségű eseményeknek, miután a távirónál sokkal bőbeszédűbb athéni posta is megérkezett. Ertesülésünk szerint a zavargások nem annyira vallási, mint inkább politikai természetűek s végső okuk a görög nemzetiségnek az orosz-pánszláv törekvések ellen való küzdelmében rejlik. Néhány évvel ezelőtt ugyanis orosz részről azt ajánlották a görögöknek, hogy az evangéliumokat a mai görög nyelvre fordíttassák le, hogy a klasszikus nyelvet nem értő görögök is megértsek a szent könyveket. *Olga* görög királyné, a ki tudvalevően orosz nagyhercegné, nagy buzgalommal propagálta ezt a gondolatot, a melyhez az athéni metropolita is hozzájárult. Miután a görög hívőknek az az erős meggyőződésük, hogy az ő újtestamentumuk nyelvén íródtak az evangéliumok, sőt Krisztus is részben ezt a nyelvet használta, úgy az evangélium modernizálásában egyszerűen kísérletet láttak arra, hogy a görög nemzetiséget, a mely teljesen egybeesett a görög egyházzal, leszállítsák a szláv nemzetiségek színvonalára, a melyek tényleg modernizált evangéliumot olvasnak. Ez a hazafias szempont birta az egyetemi ifjúságot a leghevesebb ellenkezésre, a mely aztán zavargásokká, sőt merénylettekké fajult. A kabinet lemondása ellenére is a diákok ragaszkodnak ahhoz a követelésükhöz, hogy az evangélium fordítóit közönséssé ki s tovább is fegyveresen megszállva tartják az egyetemet.

A görög diákszavargások.

Athén, nov. 25. A diákok kijelentették, hogy holnap átadják a rektornak a kulcsokat. Akkor azután a rendőrség eljárhat a még ott levő személyek ellen, mert azok nem diákok. A miniszterek újságírók előtt úgy nyilatkoztak, hogy első sorban a rend helyreállítására fognak törekedni. A mai nap nyugodtan telt el.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 26.

Gróf Apponyi Albert az ülést 10 órakor nyitja meg.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét. Az irományok előterjesztése után következik a

főlistai vita

folytatása.

Gyurkovich György: Rövid felszólalásban reflektál Barta Odön tegnapi beszédére, melyben Horvátországgal és a horvát propagandával szemben erélyes magatartásra ösztökéli a kormányt. E támadással szemben védelmébe veszi a kormányt, mely jogait gyakorolta akkor, midőn Fiumét felhívta, hogy képviselőt küldjön a horvát tartománygyűlésre. Barta a horvát pénzügyi egyezményre foglalkozva azt mondja, hogy a horvátok túl mennek a határon. Ezt visszautasítja. Igen szépen fejtegeti Magyarország és Horvát-Szlavonország egymás közötti viszonyát.

Végül a felirati javaslatot elfogadja. (Elénk helyeslés jobbról).

Barta Odön személyes kérdésben szólalt fel. O a horvát egyezményről szólt s nem az ellenzék működéséről. Magyarázza tegnap elmondott beszédének értelmét.

Melczér Vilmos: Arra a támadásra akar felelni, melyet Györffy Gyula a minap ellenünk gyászképviselők ellen...

Madarász József: Magyar képviselők!

Melczér: O nevezett igy minket. Rakovszky is támadott minket, mondván: a protestantizmus örve alatt *hazaárulást követnek el a szászok, a Gusztáv Adolf-egylet*. — Felsorolja a Gusztáv Adolf-egyletnek a magyar protestánsok között kiosztott segélyeit. Ez adatok után a támadás jellemzésére egy szót se mond.

Hasznló vádat emelt Györffy Gyula az Altdeutsche Verband ellen s diáknilyakozatokból akarja kiolvasni, hogy a magyarországi szászok politikai működése külföldi kontaktuson nyugszik. Egyszer már mondta, hogy komoly férfiak ők, ép elmével nem gondolhatnak ily politikai hülyeségekre. Lételük össze van kötve a magyarokkal, (Elénk helyeslés) nyelvi és vallási tekintetben Németországgal vagyunk egyformák, de érzelmekben ide tartozunk s tudjuk, hogy csak a magyarok hegemoniája biztosítja itt létünket (Elénk helyeslés) s miként a Dunát nagyobbítják, erőssé teszik a kisebb folyók, ekként gyarapítjuk és erősítjük mi ezt az államot. (Taps a szászok padjain.)

Rakovszky István: Melczér csak annyit olvasott fel a kérdéses röpiratból, amennyi neki használt. De nem olvasta a mi azután következik s mely az ő okoskodását igazolja, elhagyta.

Szűzbeszéd — rendreutasítással.

Pap Zoltán a ház elnézését kéri az ő gyöngeségéért, de pótolni igyekszik ezt szorgalommal. Nem direkt vágyból jött ide, hanem hogy nemzetét szolgálja. A többség feliratának hangja méltó egy borralalót kunyoráló koldushoz.

Apponyi elnök (csenget): Kérem a képviselő urat, hogy tartsa meg a parlamenti szokásokat.

Pap Zoltán: De nem illő egy önértékes nemzethez, melynek alkotmánya és alkotmányos királya van. (Elénk helyeslés a szélsőbalon.) Bonczolgatja a felirat hibáit. Az a felirat mint minden eddigi felirat, csak lemondásról szól. Mindezt a 67-es kiegyezés miatt keli tennünk. Mert a 67-es kiegyezés elpusztíthatatlan és örök. Andrassy Gynlót a beteg ágyából, haldokolva hurezolták a főrendiházba annak idején, hogy hitet tegyen a 67-es kiegyezés mellett. Most persze elpusztulhat a világ, a tenger kiszáradhat, a menyasszonyból anyós lehet, de a 67-es kiegyezés — ez soha el nem pusztulhat.

A függetlenségi párt az önálló vámterületet tüzte programjába. Nyolcvanán hirdették ezt a választáskor, de a tuloldalón még többen ígérték ezt a népnek.

Nessi Pál: Akkor mondták, akkor jó volt!

Széll uradalmi felszerelése.

Pap Zoltán: A kormánynak meg van tehát erre a többsége, miért nem csinálja meg. — Széll Kálmánhoz is intéz egy »vámpolitikai« kérdést. Csak olyan bizalmas mende-monda. Azt beszélik, hogy mert a miniszterelnök birtoka közelebb van Grácshoz, mint Budapesthez, ennél fogva *gazdasági felszereléseit Gráczból szerzi be*.

Hegedűstől azt kérde: jó volna tudni, hogy Bécs felé mennyivel kevesebb csomagot visz a posta mint onnan befelé. Horánszky Nándor három év előtt megjelent könyvéből olvas erre vonatkozólag szomorú képet. Ez a könyv — ugymond — ma már *nem kapható*.

Vázolja közállapotaink romlottságát. Hiába mondja a miniszterelnök, hogy az ő többségét a tiszta választások csinálták. Ernstnek igaza volt, nincs tiszta választás, csak akkor lesz, ha az általános titkos választást fogják behozni. (Tetszés a szélsőbalon). Most csak kinevezési rendszer van. (Helyeslés a szélsőbalon).

kához látni. Így pedig az öreg szavára asztalt bontottunk és szépen ballagtunk hazafelé.

Utközben egy kávéház előtt meggyünk el, hol a cigány javában huzta.

— Ejnye Kupecz ur — mondom neki. — Nem jönne be velem egy kicsit?!

Persze hogy bejött.

A cigány rögtön észrevett és sugárzó ábrázattal, lassan-lassan egész hozzánk surrólódott.

Azt kérde most a Kupecztől:

— Nem tudja kérem melyik a Frida nótája.

— Ejnye na... dehogyan nem tudom... az izé: »Hullámzó Balaton tetején.«

— Hé cigány ácsi! Ezt a nótát huzd el: Hullámzó Balaton tetején.

A maszatosok elég jól elhúzták.

— Jól van fiuk! Most menjetek ki és az ajtónál várjatok meg. Majd meggyünk valamerre.

Kupecz csak hüledezik.

— Kedves Kupecz egy szívessegre kérem még csak fel. Legyen oly kegyes és vezessen el engem a Fridáék lakásához.

Kupecz még azt is megígérte.

Borongós, betörőknek való éjszaka volt. A kékesfekete égbolt palástján csak itt-ott csillámlott egy pár szerelmes csillag. A szerelmesek protektora a hold bebújt valami felhő mellé. Sőt mintha a távolból valami halvány villámlás cikázott volna által.

De mindez nem tartóztatott fel bennünket. — Megálljunk! — susog Kupecz. — Itt vagyunk.

Egy igénytelen kis zöld zsulus, az utcára rácsos kerítéssel elzárt kis házikó állott előttünk.

— De kedves barátom hisz azt mondta... emeletes házban... a főtérén...

— Igen, igen... de nyáron itt nyaralnak.

— Ugy? Rendbe van! Hát az ablaka merre van?

— Az a legutolsó ott az udvarban.

— Fiuk! Be fogtok mászni. De szép csendben!

Ha a nagybőgő el nem bődült volna a kerítés átmászása közt, arra meg egy kutya nem vakkantott volna, hát egész csendben történt volna meg az elhelyezkedés. Ezt leszámítva nem is hallatszott semmi nesz.

Csak az éjjeli szellőnek volt valami vészjósó susogása.

Megállottunk Frida ablaka előtt. Éppen úgy nézett ki, mint egy emeletes ház és járulékaival rendelkező hozomány tudatában levő szép leány ablaka. A felső ablaktábla nyitva, az alsó bezárva. A homályban úgy látszott mintha három muskátli lenne benne közte rezeda és violával.

Kupecz meg nem állhatta, hogy hangulat teljesen fel ne kiáltson:

— »Ablakomban három cserép muskátli«...

A népzenéseknek sem kellett több.

Rögtön folytatták ezt a kedves nótát, mely evvel a refránnal végződik:

— »Kati gyere ki!«

Én rögtön dühbe gurultam, de félbe már mégsem lehetett szakítani.

— Abba hagyjátok rögtön és fogtok mindjárt a hullámzó Balatonba!

És mintha a természet is akarná a hatást növelni, elhaló dörgés hallatszott. Valami ünneplés volt az, mikor megszólalt a dal:

— »Hullámzó Balaton tetején...«

De már a halász legény nem ért rá csolnakázni. Az előbb halk dörgés éktelen ajtó becsapással fejlődött át, melyet valami félelmetes hangzavar követett.

— Zsiványok!... Hallatlan!... Takarodtok innen!... Tisztességes ember házáig így teszitek csuffá!... Jancsi!... A petrencze rudat hozzad!

Ily helyzetben is illő lett volna a helyzetet tisztázni. De látva a cigányok észnélküli futamodását, rémes kiabálásukat, melybe Kupecz hangja is vegyült és látni mint másznak ki a kerítésen hős elszántsággal... jónak láttam még őket is megelőzni és az utca sarkáig meg sem állni.

Ott megvártam őket.

— Hát Kupecz!... Ez is tán egy módja a kikosarazásnak?

(Vége köv.)

A kuriai bíraskodási törvény — nagyon ravasz egy törvény. Ma még huzakodnak a jelölt urak, nem tudják, hogy lesz. De majd feltámad a kuriai bíraskodás leple alatt a régi vesztegetés.

Az ifjuságról szólva főlemli, hogy egyetemi ifju korában egy küldöttséget vezetett a honvédelminiszterhez, kérvén, hogy a tiszti vizsgát magyarul tehessék le. Akkor a miniszter ezt mondta:

— Aki művelt embernek tartja magát, annak tudni kell németül. (Ez szép! — a szélsőbalon.) Azt pedig, hogy magyarul tegyék a vizsgát, még szóba se merném hozni a felsőbb helyen s ha tenném is, meggyőződéseim ellen tenném.

El voltunk keseredve. Egyikünk azt indítványozta, hogy verjük be a miniszter ablakait. (Derűtség.) En csillapítottam le őket s megelégedtünk azzal, hogy elénekeltük a himnust. Aki az ablakbeverést indítványozta, az ma a honvédelminiszteriumban ül mint előkelő hivatalnok. Bocssáson meg neki a miniszter ur, hisz ő is megbocsátott neki.

Szólt ezután az előbbi kormányról. Széll Kálmán a főrendiházban azonosította magát a volt kormánnyal.

Széll Kálmán: Ezt nem mondtam!

Pap Zoltán: Elismeréssel szólt a múlt kormánnyról; mi ez, ha nem azonosság-vallás?

Széll Kálmán: Tessék szószerint citálni!

Pap Zoltán: Akárhogy mondta szószerint, az volt az értelme, így magyarázta mindenkinek.

Széll: Nincs joga senkinek citálás nélkül aposztrofálni a szavaimat.

Pap Zoltán ezután a függetlenségi párt éljenzése közben ajánlotta elfogadásra a függetlenségi párt feliratát.

Széll válasza.

Széll Kálmán miniszterelnök indítatva érzi magát, hogy némely dolgokra feleljen. Pap Zoltán azt állította, hogy ő gazdasági szükségleteit Gráczból szerzi be.

Pap Zoltán: Kérdeztem.

Széll Kálmán: Az ilyen kérdésben több van a kérdésnél. Olvastam én is ilyet. En nem Gráczból szerzem be a gazdasági felszereléseimet. Hanem évek előtt egy vaskonstrukcióra volt szükségem, amit sehol se tudtak megcsinálni. 15—16 év előtt volt, jött egy gráci ember — pár száz korona volt az egész — azzal csináltattam meg. Hát az ilyen dolgokból nem szokás parlamenti feyvert csinálni. Ez az állítás tévesnek bizonyult. Ha a képviselő ur többi állításai is ilyenek — akkor gratulálok a beszédjéhez. (Elénk helyeslés jobbról.)

Pap Zoltán: En csak kérdést intéztem s azt hiszem, egyrészt a miniszterelnök urnak tettem szolgálatot, hogy e mind jobban terjedő hírt megczáfolja, másrészt az országnak: hallják meg, hogy idegenben venni oly iparcziket, mely itthon is kapható, hazafiatlan dolog. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Öt perc szünet.

Ivánka czimére.

Szünet után.

Csernoch János: Ivánka Oszkár tegnapi támadására akar reflektálni. Ivánkát személyesen nem ismerte, de régen tisztelte, mint a korrupció rettenthetetlen üldözőjét. Annyira tisztelte, hogy mikor őt (Csernochot) felszólították, hogy lépjen fel ellene, azt felelte: Ezt nem teszi. Ilyen férfiaknak a képviselőházban a helyük.

Ivánkának a korponai kerületben való ellenzéki jelöltkorából kiadtak egy tót füzetet. Itt van a kezében. Arczképe is rajta van, olyan jó arczkép, hogy itt a házban — erről ismerte meg. (Elénk derűtség.) Ezt a füzetet ő lefordította. Ebben Ivánka az egyházpolitika és polgári házasság és az anyakönyvvezetés ellen agitál.

Rakovszky: Eljen!

Csernoch: En soha sem izgattam így a vallás ellen. (Elénk tetszés a néppárton.) De a füzet a tótokat az urak ellen is izgatja. En

soha azt nem tettem. Be a' arta ezzel bizonyítani, hogy a volt nemzetipártik is miképen beszéltek.

De változtak az idők. Jött a fuzió. Ismét megjelent egy könyv. Irta az öreg Ivánka Zsigmond. Mit ír ez öreg ur a rendszerváltozásról?

Széll Kálmán: Tessék jól citálni.

Csernoch: Azt mondja, hogy új rendszer van. A Bánffy-zsidók, mágánok uralmának vége van. A néppártról ezt írja: Lelkes tisztelettel hajlom meg törekvéseik előtt.

Rakovszky: Oh Oszkár! Oszkár! (Zajos derűtség.)

Csernoch: Az öreg Ivánka továbbá festi a néppárt törekvéseit, melyek méltányosak, igazságosak.

Ezt írta Ivánka Zsigmond, nem akarja — ugymond — mondani, hogy Ivánka Oszkár édes atyja, (Viharos derűtség) ez nem tartozik ide.

Felolvas egy harmadik röpiratot is. Egy Bánffy-ellenes röpiratot, mely festi az Ivánkák küzdelmeit.

Megakarom Ivánka támadásai ellen védelmezni az ország legelőkelőbb, legérdemesebb, leghazafiasabb rendjét, a papságot. A fuzió óta a szabadelvűpárt és nemzeti párt — mely régen elváltan élt — mint házaspár ömlengenek s ma már, közös háztartásba jutva, a másikat tullicizálja szerelmi vallomásokkal. (Nagy derűtség.)

De feleljen most a kormány, miért kért jelentést a főispánoktól, hogy hová szavaztak a választók?

Rakovszky: Spiczli rendszer! . . .

Széll Kálmán: Igaz, hogy a főispánoktól jelentést kértünk, hogy miért bukott itt-ott a szabadelvűpárt, de ez joga a kormánynak és nem spiczliszkedés.

Ivánka Oszkár: Nem csodálkozom Csernoch kifakadásán, hiszen mindig tulhajtotta az egyházpolitikai dolgokat, de revizionista sohasem volt.

Az országos ügyvédgyűlés.

III. nap.

Az ügyvédi kamara diszterme, melyben harmadnapja tanácskoznak az ország minden részéből összejezt fiskálisok, a tegnapi napon is szüntől megtele. Ezuttal már a vidéki utjáról visszafért kongresszusi elnök, Győry Elek vezeti a tanácskozást, a mely kissé zajosabb a kelleténél. Mindenki beszélni akar s épp azért a szónokot, ha tárgyával bővebben foglalkozik, nem valami nagy figyelemmel hallgatják. Olykor alig tud az elnök csendet teremteni.

Napirenden az ugynevezett *numerus clausus*, vagyis az ügyvédek számának korlátozása van. Ez ujtás eszméjének, melyet mindeddig illiberálisnak tartottak arra hivatkozva, hogy az ügyvédségnek szabad foglalkozásnak kell lennie, a kongresszuson ma már sok hive van. Mellette vannak sokan, mert tapasztalja az ügyvédi kar, hogy a pályára való erős tödulás mellett igen nehéz a megélhetés. Jellemző az is, hogy a zárt számot egy vidéki kamara, a kassai ügyvédi kamara hangoztatta legelőbb.

Tegnap délután fogtak e tárghyhoz s az egyik előadója dr. Pollák Illés kamarai ügyész, a másik dr. Neumann Ármín volt. Pollák utalt arra az előítéletre, mely a numerus clausussal szemben fennáll. Szóló hive ez intézménynek, de ez irányban most még nem tesz indítványt. Ellenben javasolja, hogy a kérdés megvitatására az ország összes kamarái köré-

ből bizottságot küldjenek ki, a mely a jövő évben konkrét indítványt tegyen. Dr. Neumann szerint az egyedüli gyökeres orvoslás a numerus clausus behozatala.

A részletes vita során dr. Kelemen (Szatmár) szólalt fel elsőnek. Nagyhatású beszédében lesújtó kritikát mondott a numerus claususról. Dr. Fried Vilmos kijelenti, hogy nem ugyan lelkesedésből, de czélszerűségből hive a numerus claususnak. A bajoknak az ügyvédi kar tulzsufaltsága az oka. Radikális orvosság tehát. (Taps.) A következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Mintahogy az ügyvédség mai szervezete mellett az ügyvédi kar végtelen elszaporodása meg nem akadályozható, minthogy az ügyvédi kar legfőbb bajait a tulitömöttség s ennek következtében kifejezett elítélendő eszközökkel folytatott verseny idézte elő, mondja ki a kongresszus, hogy az ügyvédség mai szervezete a numerus clausus rendszerén átalakítandó s az új szervezetben az ügyvédség az ügyvédi oklevél keltének sorrendje szerint gyakorolható. (Zajos éljenzés és taps.)

Dr. Békefi Lajos hatásos érvekkel a numerus clausus ellen száll sikra.

Dr. Fényes Samu (Kassa) a számbeli korlátozás mellett szól. Ha a pálya tulzsufaltsága tovább is tartani fog, akkor az ügyvédek, kik a tiszteesség utján boldogulni nem tudnak, züllésnek indulnak. Másik fontos szempont, hogy a folyvást anyagi gondokkal küzdő ügyvéd nem felelhet meg a hivatásának. Ajánlja elfogadásra dr. Pollák Illés indítványát.

Dr. Papp József a hangoztatott ujtást illiberálisnak tartja. Statisztikai adatokkal kívánja bizonyítani, hogy az ügyvédek szaporodása nem olyan veszedelmes. Ha van is szaporulat, az nagyrészt a fővárosra esik. Miközben érveket hoz fel arra, hogy nem lát okot a numerus clausus behozatalára a terem minden oldaláról közbekiáltások hangzanak:

— Hisz épp a numerus clausus mellett szólnak az érvei!

— Az ügyvédség — folytatja — mindig szabad foglalkozás volt, ne korlátozzuk most se védvámokkal. A bajokon szerinte e nélkül is lehet segíteni.

Dr. Oláh Dezső (Budapest) ajánlja a frázisok mellőzését. A tény az, hogy mai helyzetben az ügyvédség nem lehet szabad, sem független. Nem egyszerűen azért, mert nem tud megélni. Füg az ügyvédi kar a kliensektől s függ a bírótól is, a ki a gondnokságokat osztogatja. (Zajos helyeslés.) Ha ez állapotok megszűnnek, akkor lehet a kar független és szabad a numerus clausus mellett is. Utal arra, hogy a mérnöki pálya például már azért sem lehet olyan tulzsufolt, mint az ügyvédi, mert csak egy polytechnikum van az országban, a jogegyetemek és jogakadémiák pedig csak úgy öntik a sok jogvégezett embert, a kik nagyrészt az ügyvédi pályán keresnek boldogulást. Az előtte szóló statisztikai adatait hamisaknak tartja és konstatálja, hogy az ügyvédek száma nemcsak a fővárosban, de a vidéken is ijeszten szaporodik.

A tanácskozás folyik.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

November 28. Rendkívüli városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

November 30. A kir. kath. jogakadémia ifjuságának táncestélye a Csarnok nagytermében.

December 7. A jogász ifjuság hangversenye a Szacsavay szobor javára.

December 8. A nőegylet zászlószentelése.

Február 8. Katholikus kör bálja.

A városok tulterhelése.

— Nagyváradi város felterjesztése. —

A városok évek óta panaszkodnak, hogy az állam annyi funkció végzésével terheli a városok közigazgatási tisztviselőit, hogy nem bírják a polgárság legnagyobb megterhelésével sem fedezni az ezáltal előálló kiadásokat.

Nagyváradi város legutóbbi közgyűlésén, a költségvetés tárgyalása alkalmából *Mihelyi* Adolf törvényhatósági bizottsági tag vetette fel ezt a nagyon is fontos és a tervbe vett államosítás folytán aktualis kérdést s indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy a törvényhatóság felir a kormányhoz, kérve az állami funkciók végzése által előálló kiadásoknak az állam által leendő megtérítését.

Lukács Ödön aljegyző, a városi tisztikar ezen fiatal, ambiciózus tagja, készítette el az alábbi felterjesztést, mely felöleli a kérdést teljes egészében, feltárja a városok helyzetét s világosan megindokolja a jogos kérelmet.

A városok kongresszusa is foglalkozni fog a felterjesztéssel s bizonyára csak elismerést arat Nagyváradi városa mint uttörő.

A felterjesztés a következő:

Nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter Ur!

Városunk kedvezőtlen pénzügyi helyzetének az 1902. évi költségvetésről szóló törvényjavaslatból folyó újabb megismerése s ez alkalmattal szerzett azon tapasztalatunk, hogy anyagi erőnk nagy része minden recompensáció nélkül nem a saját, de állami célközvetítésében, megvalósításában merített ki, elkerülhetetlen kötelességünké tette, miszerint Nagyméltóságodnak az alábbiakban kifejtett kérelmünket előterjesszük.

Hazánk közjogi szervezete az 1886. évi XXI. t.-czikkben meghatározott megyei és városi törvényhatóságokra van építve. Ezek az állami élet ama fő ütere, a melyek míg egyrészt a fejlődéshez szükséges anyagot felszíván, azokkal az államot, mint szerves testet táplálják, a kerületükhöz tartozó mellékszervek ugy anyagi mint szellemi egészséges produktumainak életet adó impulzust adnak, addig másrészt a kormányzó szerv akaratát végrehajtják s annak harmonikus működését elősegítik. Tevékenységüket tehát nem a rész, mint inkább az egész céljainak közvetítése képezi, működésükkel nem annyira a saját partikuláris, mint tulajdonképpen részben universális, illetve az állam érdekeit szolgálják. Ezen kétségtelen tény maga az államhatalom is elismeri s ebből folyólag, de mert meg a törvényhatóságok zavartalan működése nélkül az állam-akarat hatályosan nem is érvényesülhetne, — a megyei törvényhatóságokat segélyben részesítette és részesíti ma is. Sajnos azonban a városi törvényhatóságok ezt még mai napig sem érték el, annak dacára, hogy alkalmazott tisztviselőinek háromnegyed részét az állami funkciók kötik le és hogy a fejlődő viszonyok következtében a városoknak segélyezéséről az államhatalom már a saját létérdeke szempontjából is alig tekinthet el.

A tudomány, művészet, ipar és kereskedelmi élet szintere ma mára városokban van; ezek azok az emporiumok, a hova a vidék termelvényeit szállítja, a melynek fellendülése nemcsak a maga, de a vele területiális és más érdekekből összekapcsolt egész vidékek anyagi életének felpozícióját is jelenti; ezeknek a közigazgatási kormányzásában nyilatkozzék meg az a lüktető erő, amely míg egyrészt az államkormányzásnak is nagy segítségére van, addig másrészt az egymáshoz közelebb szorított érdekek harcából folyólag ugy a megfelelő kormányzás, mint a folyton fejlődő államigények újabb feladatok miképpen kielégítése illetve megoldása tekintetében a legmegtisztultabb, a legéletrevalóbb eszméket teremthetik.

Ezen jelenségek azt bizonyítják, hogy az anyagi és szellemi erők súlypontja a városokba terelődött és hogy a városok ama főte-

nyezők, amelyekből az állam fellendülése és felvirágzása különösen a jövőben függni fog, a melyeknek tehát elősegítése magának az államnak is érdeke, mert ott, ahol a tápláló gyökerek sorvadásnak indulnak, az magának az állami élet fájának az elkorhadását is előidézi.

Ezzel szemben azonban azt kell tapasztalunk, hogy az állam által támasztott igények a városokkal szemben mindig fokozottabbak, töltük minden ellenszolgáltatás nélkül nagyobb és nagyobb áldozatot követelnek. Az újabb és újabb törvények végrehajtása ugyanis míg egyfelől a már meglevő személyzet hivatalos teendőit annyira szaporítja, hogy őket a helyi érdekű ügyek körültekintőbb elintézésétől vonja el, addig másfelől személyzetszaporítást, egész hivatalok felállítását igényli, pedig az ezek folytán felmerülő ugy személyzeti mint dologi kiadások a város polgárait érzékenyen sújtják.

Hogy a különben is nehéz anyagi terhekkel küzdő városunk közigazgatási teendőinek nagyobb részét ma már nem saját belügyeink de azon feladatok teljesítése képezi, amelyeket eddig még minden ellenszolgáltatás nélkül, de annál nagyobb áldozatokkal az államkormányzat érdekében végezni tartozunk, igazolja azon körülmény, hogy tisztviselőinknek nagyon csekély száma az, amely tisztán városi ügyeket lát el, mert a többiek, mint például a fő és aljegyzők, katonai, kórháziügyosztály, fogyasztási és adóhivatalok, rendőrség stb. tisztán állami funkciókat teljesítenek.

Eltekintve attól, hogy egyes törvényes intézkedések a vidéki városok koncentráció hatásait különben is megszüntették, önálló kifejlődése elé akadályokat gördítettek s így jövő anyagi életére a nyert előnyök dacára bizonyos tekintetekben sorvasztólagis hatottak, ezen fentebb kifejtett megterhelések oly súlyosan nehezdednek rá, hogy azokat alig képes tovább viselni és ha viseli, azt csak úgy teheti, hogy sem a közszükségletet képező közintézményeket meg nem alkotja, sem tisztviselőit a végzett munka arányában megfelelő javadalmazásban nem részesíti.

Ambár az államnak a legmesszebb menő áldozatokat meghozni hazafias kötelességet képez s városunk hazafias közönsége ezek elől nemcsak hogy elzárkózni nem akar, de részt kíván venni mindenkor a hazafiai tettek iránt folytatott nemes versenyben mindamellett most, amikor költségvetésében eltekintve az egyéb dologi kiadásoktól, mondhatni tulajdonképpen állami funkciót végző ennek érdekében alkalmazott hivatalnokai személyzeti illetményeire minden segély nélkül 361.248 korona kiadást kell beillesztenie, akkor és oly helyzetben, amidőn ezt nehéz anyagi viszonyainál fogva, csakis a minden oldalról különben is igénybe vett s már is magas közköltővel megrótt polgárainak számájára kell írnia, lehetetlen a jövő iránti aggodalomból folyólag városunk állami segélyben való részesítése illetve mivel ez más-kép méltányosan meg nem oldható, az összes törvényhatósági városok anyagi támogatása iránt kérő szavunkat fel nem emelnünk, annyival is inkább, mert ha a nagy megterhelések következtében a városok retrograd irányban fognak haladni, ez magát az állami érdekeket is veszélyeztetni fogja.

Tisztelettel kérjük azért Nagyméltóságodat, miszerint törvényhozás útján intézkedni sziveskedjék, hogy az államkincstár, a városi törvényhatóságoknak az újabb és újabb törvények által rájuk rótt állami feladatok teljesítése által igényelt kiadásaihoz lehetőleg hozzájáruljon, illetve az e végből megszapordított személyzet illetményei kiadásainak egy részét magára vállalja.

Kelt Nagyváradi város törvényhatósági bizottságának 1901. évi november hó 14-én s folytatva tartott közgyűléséből.

A város közönsége nevében:

Rimler Károly s. k.
polgármester-helyettes.

A félmillió sikkasztás.

A rendőrség a félmillió sikkasztás ügyében egyre nyomoz. A mi egyszerűen azt jelenti, hogy ma sincs tisztában vele, hogy Kecskeméthy Győző hova szökött. A hivatalos apparátus maga sem állapított meg egyebet, csak azt, hogy miként történt a sikkasztás és hogy miképpen készítette elő Kecskeméthy a nagyszabású bűncselekményt.

A rendőrség jóakaratu tanácsadója, a publikum már többet tud. Még ma is jelentkeznek olyanok, a kik a sikkasztót látták, a kik azt is tudják, hogy hova rejtette el a pénzt s erősen követelik, hogy az ő adataik nyomán kutasson a rendőrség. Közben persze szinte lehetetlen meséket kell a vizsgálatot vezető rendőrkapitánynak jegyzőkönyvbe vennie.

Ma például azt jelentette valaki, a ki persze a 4000 koronás díjra is igényt tart, hogy Kecskeméthy Győző egy *butorszállító kocsi*ban utazik csendesesen az újvilág felé. A sikkasztó e tanúnak az állítása szerint a szökés napján egyenesen Bécsbe utazott, a hol már várta a bűntársa, a ki butorszállító. Ez fényesen berendezett neki egy nagy butorszállító kocsit, beadott majd három hónapra elegendő ételt, kenyeret, bort, sört; hogy ne unatkozzék, egy könnyűvérű leányzót is. Majd rájuk zárta a kocsit ajtaját s a kocsit, mint butorszállítványt, utnak indította Amerika felé.

A polgármesteri hivatalt a rossz viccek kedvelői nem igen kimélik, a mióta a sikkasztónak híre ment. Ma Kaposvárról küldtek egy czeruzával irt levelező lapot — a sikkasztó Kecskeméthy aláírásával és ezzel a szöveggel:

A pénzt átszolgáltatom, ha büntetlenül maradok. Választ hirlap útján.

Szolgája

Kecskeméthy Győző.

Pesti Ferencz, a negyedik kerületi előjáró ellen a polgármester tudvalevőleg a fegyelmi vizsgálatot megelőző eljárást indította meg, azzal vádolván őt, hogy nem teljesítette elég szigorúan a köteles felügyeletet. *Pesti* előjáró, a ki különben a pénzkezelés tekintetében teljesen ugy járt el, mint a főváros többi előjárója, a polgármester határozatát megfőlebezte a közigazgatási bizottsághoz. Ennek fegyelmi választmánya ma foglalkozott a főlebekezéssel, amelyben *Pesti* előjáró bőven indokolja, hogy őt semmiféle mulasztás nem terheli, hogy ok nélkül állították pellengére és kéri a polgármesteri határozat megsemmisítését, mert arra szerinte törvényes alap nincs. A fegyelmi választmány, amelyen *Márkus* főpolgármester elnökölt, az előjáró kérését nem teljesítette, hanem elutasítván a főlebekezést, jóváhagyta a polgármester határozatát.

UJDONSAGOK.

* **Visszavont miniszteri rendelet.** Nagy elkeseredést keltett az akadémián egy másfél hónappal ezelőtt kifüggesztett hirdetmény, mely szerint azon joghallgatók, kik még katonai kötelezettségüknek eleget nem tettek, nem részesülhetnek a nyolczadik félév elengedésének kedvezményében. Maguk a tanárok jogfosztásnak minősítették ezt a miniszteri rendeletet, az igazgató pedig, ki annyira szíven viseli mindig jogászainak ügyét, felterjesztéssel élt a miniszterhez, kérve a rendelet hatályon kívül helyezését, illetőleg (mivel a szöveg iszonyu értelmetlen és homályos volt) annak perfekt megmagyarázását. Ma végre megjött a miniszter

válasza, ki, a rendelet hatályát a mostani negyedévesekre nem terjeszti ki, tehát csakis a jövőre nézve fog az állani, hogy csakis a katonai kötelezettség teljesítése után lehet a végbizonyítványt megnyerni.

* **Egy főispánné cikke.** Másodszor esik meg, hogy a társadalom érdeklődését váró nagy ügyek a nyilvánosság előtt megszólaltatják a közélet egyik-másik vezető emberének feleségét. Az első alkalom az volt, a mikor *Hegedűs Sándorné*, a kereskedelmi miniszter felesége egy fővárosi lapban vezércikket írt a magyar ipar pártolásáról. Volt-e hatása a kegyelmes asszony vezércikkének: nehéz megítélni. Annyi bizonyos, hogy mindenki örömmel üdvözölte a feleséget, a ki a társadalomban csúfai propagandát azoknak a czéloknek, a melyekért férje hivatalból dolgozik. A második példa közelebb esik hozzánk, *Lukács Györgyné*, a békésmegyei főispán feleségének (született *Perényi* Madoly grófnő) tollából a *Békésmegyei Közlönyben* hosszabb, érdekesebb vezércikk jelent meg. A cikk a Békésmegyében létesítendő *tüdőbeteg szanatórium* érdekében intéz megszívlelésre méltó szavakat Békésvármegye asszonyaihoz.

* **Diszes esküvő.** Nagyváradi város bájos leányvilágának egyik előkelő tagja *Lubinszky Anna* grófnő esküdtött tegnap örök hűséget vőlegényének *Gözey Arpád* csik-szeredai gyógyszerésznek. Az esküvő délelőtt 10 órakor ment végbe a Szent László-templomban. Az esketést dr. *Vucskics Gyula* plébános tartotta, ki meghatározó beszédet intézett a fiatal párhoz. Násznagyok voltak a menyasszony részéről: nagybátyja dr. *Hoványi Géza*, takarékpénztári vezérigazgató, a vőlegény részéről pedig sógora dr. *Kovács S. János*, a kereskedelmi iskola igazgatója. A násznép sorában ott voltak: gróf *Lubinszky* szül. Tamásfalvi *Thury Jolán*, dr. *Hoványi* Ferencz ny. főorvos, dr. *Hoványi* Gyuláné, Tamásfalvi *Thury* Ignác kir. közjegyző, dr. *Kovács S. Jánosné* stb. Esküvő után a menyasszonyos háznál ebéd volt, melyen csak a szűkebb körű rokonság vett részt. A fiatal pár a délutáni vonattal Csik-Szeredára utazott. — Tegnap délután nagy közönség jelenlétében tartotta esküvőjét a premontrei rend templomában *Mészáros József* bodonosi r. kath. tanító kedves, szép arájával: *Korponai* Mariskával, *Korponai* Lajos leányával. Az esketést *Dencs János* th. kanonok, esperes-plébános tartotta; szép, meghatározó beszédet intézett az ifjú párhoz. Násznagyok voltak: *Váry* Lajos bírósági tisztviselő és *Sólyom* Gyula városi th. irodaigazgató, nyoszolyó asszonyok *Váry* Lajosné és *Sólyom* Gyuláné; vőfély *Zachariás Jenő*, kosorus leány *Erdélyi Rózsika*. Az esküvő után az örömszülső lakásán gazdag nászlakoma volt.

* **A legrövidebb levél.** Ismeretes azon legrövidebb levél, melyet Cicerónak fognak reá. Egyik ismerőse azt kérdezte, vajjon menjen-e bizonyos római Kukutyinba és Cicero a világ legrövidebb levelével válaszolt reá. Egyetlenegy betűt írt: »I« (menj!) — Kétezer évig ez volt a legrövidebb levél; most egy francia elszedte tőle a pálmát. — Mint a »Gaulois« írja, egy párisi levelet kapott bizonyos vidéki barátjától, melyben semmi egyéb sem volt, csak egy kérdőjel (?). Ez azt jelentette, hogy »Mi újság?« — A párisi válaszul egy üres papírlapot küldött. Ennek az volt a szimbolikus jelentése, hogy semmi. — Ez volt a legrövidebb levél. A szellemes francia most már nyugodtan alhatik. Őt már nem fogja felülmúlni soha senki: mert ennél rövidebb levelet írni nem lehet.

* **Buenos-Ayres és Nagyváradi.** Érdekes küldemény érkezett nemrég a nagyváradi kir. kath. jogakadémia igazgatóságához. A *buenos-ayresi* (Argentína köztársaság fővárosa Dél-Amerikában) egyetem megküldte a maga évkönyvét s ékes spanyol nyelven felhívta a

nagyváradi kir. kath. jogakadémia igazgatóságát, lépjen vele csereviszonyba. Az évkönyv igen érdekes adatokat tartalmaz a tengerentúli viszonyok felől. Megtudjuk belőle, hogy a buenos-ayresi egyetemnek 3 fakultása van: jog- és társadalomtudományi, bölcsészeti és természettudományi, továbbá orvostudományi. A római jognak magának négy tanára van, a mi azt mutatja, hogy ott is ép olyan állapotok lehetnek, mint Budapesten. A tanárok fokozata ugyanaz, mint nálunk, de jövedelmük kevesebb. Magának a rektornak havi fizetése alig 700 korona, a mi éppen nem sok. — Erdemes még fölemlitenünk, hogy akadémiánk csereviszonyban van még több amerikai egyetemmel is, így például a középamerikai quatemalával; csereviszonyban van az európai érdekesebb főiskolákkal is, így a Kálvin-féle *genfi* egyetemmel s a *lille-i* kitűnő katolikus egyetemmel.

* **A sztrájkolók megfenyítése.** A munkások józan része, a kik tegnapelőtt a városháza építésénél a munkát abbahagyták, tegnap reggel munkába lépett; a másik, elvakított rész azonban, hogy napszámba állott társaikat a munkában gátolják, felkeresték őket az építkezésnél. Előbb szóbeli fenyegetéssel akarták a munkától őket elzavarni, majd — hogy ez nem sikerült — téglákkal dobálni és karókkal verni kezdték a józanul dolgozó, családost embereket. A zavargókat a kivonult rendőrség bekísérte. A vizsgálat folyamán kint, hogy többnyire idegen illetőségű, itt rendes lakással nem bíró, sőt közülük néhányan betöréses lopás miatt országsszerte körözött egyének. Az idegenek, — számszerint 26-an — illetőségi helyükre toloncoltattak, a rovott multuak ellen pedig kihágási eljárás tetetett folyamatba. Így most már nyugodtan dolgozhatnak az idevaló munkások.

* **A város világitása.** Ma délután két helyen is összeülnek a városatyák, hogy a városnak ezt az évtizedekre kiható kérdését megvitassák. Az egyik értekezlet zártkörű lesz, *Reismann Mór* hívta össze a Kereskedelmi Csarnokba. A másik este 6 órakor lesz megtartva a függetlenségi pártkörben, melyre a következő meghívó lett kibocsátva:

A városi törvényhatósági bizottság független és 48-as tagjait tisztelettel felkérem, hogy a függetlenségi pártkörben ma, szerdán este 6 órakor minél számosabban szíveskedjenek megjelenni. Tárgy: A város világitása.

Nagyváradi, 1901. nov. 27.

Szokolay Tamás,
pártelnök.

* **Az első hó.** A haragos december bejelentette, hogy nemsokára megérkezik. Az üzenet hó alakjában küldte, a mely tegnap reggelre megérkezett. Egyszeriben stilszerűbbek lettek a gesztenyesütők, megszapordtak a kirakatokban a Mikulások. A hó azonban csak egyes háztetőkön maradt meg, az utcákon, udvarokon elolvadt, lett belőle sár.

* **Motorkocsik a vasuti sínekem.** Borosbes és Menyháza között érdekes kísérletet tettek a hó 19-én, mely a maga nemében ezig első az országban és hivatta van a személyszállítást más alapon reformálni. Az aradcsanádi vasutak kezelése alatt álló borosbesmenyházai szárnyvonalon egy elegáns kiállítás, 24–30 személy szállítására berendezett automobilok tettek kísérletet. A motorkocsi a vasuti síneken jár s így újítás az automobilok terén s kísérlet, vajjon a motorkocsi olcsóbbá teszi-e a személyszállítást? A próba elég jó eredménnyel végződött, amennyiben az automobil a 21 kilométernyi utat 44 perc alatt tette meg, ami a rendes vasuti sebességhez arányítva nem éppen meglepő, de tekintve, hogy ezt az utat fékezve tették meg, az eredményt mégis biztatónak mondhatjuk.

* **A Szent Vincze házak ünnepe.** Az irgalmas nének intézeteiben nagy ünnep lesz ma. Kora reggeltől a déli órákig misék lesznek csaknem minden félóránban úgy a Szent Vincze, mint az Immaculata intézetben a Boldogságos Szűz csodatevő érdemének ünnepe alkalomból.

* **Költekező-asztaloslegény.** *Farkas György* nevű asztalos legény az elmúlt éjjel, feltűnően költekezett egy kurta korcsmában, oly anynyira, hogy gyanút keltett viselkedésével. A kihallgatás alkalmával azt panasolta, hogy *Kolozsvárról* jövet a vasuton kirabolták, de a nála talált ékszerek és pénz ellene vallanak. Miért is letartóztatása vált szükségessé. S jelenleg sürgőnyi tárgyalás folyik *Kolozsvárral*, nem valami hirhadt betörő került-e hurrokra?

* **A Katolikus Kör felolvasó ünnepélye.** Nagyszabásu programmal lép a helybeli Katolikus Kör a közönség elé. A téli időny folyamán több felolvasással, szabad liceum-szerű előadással fog szerepelni, amelyeket egy-egy fényes műsoru ünnepélylyel fog megnyitni és berekeszteni. Az első felolvasó ünnepély műsora nagyjából készen áll. Közreműködését megígérte színtársulatunk büszkesége, *Székely Irén* is, aki mellett több helybeli katolikus íróember fog még egy-egy érdekes számmal szerepelni. Szó van róla, hogy egy kiváló budapesti író is lejönne a fényes ünnepélyre, melyet a kör elnöke, *Palotay László* praelátus, apátkanonok fog megnyitni beszéddel. Még nem bizonyos, vajjon december 14-én, vagy 15-én tartják-e meg s estély vagy matiné lesz-e alakja? Abban azonban megállapodtak, hogy az összes felolvasásokat évkönyvben összegyűjtve, minden évben a tagok közt tagsági illetményül kiosztják s könyvtáru forgalomba is hozzák.

* **Halálozás.** Részvétellel értesülünk a fájdalmas veszteségről, amely a *Südy* családot érte. *Südy György* nyugalmazott erdész vasárnap elhunyt. Temetése ma, szerdán délután lesz Tötös biharmegyei községben. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Özvegy *Südy Györgyné* született *Koroknai Róza* mint hitves, *Südy Sándor*, *Südy Géza*, *Südy Erzsébet* és férje *Szabó János*, *Südy Emma*, *Südy Mariska* és *Südy Rózsa* mint gyermekei, *Südy Julianna*, *Südy Irén*, *Südy Sándor* és *Südy Andor* unokái, *Südy László* és *Südy Mária* és férje *Szarka János*, *Emma* és *Anna* gyermekeikkel, *Bereczky Géza* és neje *Derecskey Mária* mint sógorok fájdalomtelte kebelrel tudatják a legjobb férj, apa, nagypapa, ipa, testvér és sógor *Südy György* nyugalmazott erdésznek folyó hó 25-én este fél 11 órakor, Tötösön, boldog házassága 40-ik évétének 74-ik évében, rövid szenvedés után történt csendesen elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 27-én délután 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a tötösi sírkertben az anyaföldnek átadatni. Tötös, 1901. nov. 26. Béke poraira!

* **Elégtétel a katolicizmus megsértéseért.** Megemlékeztünk annak idején arról a goromba sértésről, melyet egy meggondolatlan joghallgató követett el nyilvánosan a katolikus vallás ellen. A katolikus jogászok e miatt fegyelmi feljelentést tettek a tanári karnál s a tanári kar meg is hozta az ügyben ítéletét, mely szerint az illető joghallgató igazgatói megrovásban részesül s azonfelül sértő kifejezéseieért az ifjúság előtt bocsánatot kér. Ami tegnap meg is történt.

* **A zenekarok szervezkedése.** A téli idő beszorítja a szórakozni óhajító közönséget a vendéglőkbe, kávéházakba. Ilyenkor nagyobb kelete van az édesbus magyar nőiáknak. A *Bura* Testvérek kitűnő bandáját újra szervezték. A 15 tagból álló zenekar több igen kiváló erővel gyarapodott s ma olyan kitűnően van szervezve, hogy messze nincs párja.

*** Botrányok az anyakönyvi hivatalban.** Még emlékeztetőben van bizonyára olvasóinknak a nagyvárad anyakönyvi hivatalnál előfordult botrány, amelyet Kiss László II. helyettes anyakönyvvezető eljárása idézett elő. A sok szabálytalanság miatt dr. Bulyovszky József polgármester Kiss Lászlót anyakönyvvezetői állásától felfüggesztette, a városnál viselt havi-dijas állásából pedig elbocsátotta. Hosszu vándorlás után az ügy a városi főügyészhez került véleményezés végett. Meglepetést keltett a városházán a városi főügyész véleménye, a melyben Kiss László ellen az eljárás beszüntetését javasolja. Meglepetést keltett a dolog azért, mert a vizsgálat során kitűnt, hogy Kiss László mily hanyagul vezette az anyakönyveket, amelyekben igen sok a javítás, törlés, átírás egyik hónapról a másikra; a szülőkre nézve nem tette meg a szigorúan előírt összehasonlítást, hanem elfogadta az egyszerű bemondatast. Így aztán ugyanaz a szülő az egyik gyermeknél más néven szerepel, mint a másiknál. Ráírta a nyugtákra *Kelepetz* Dezső irodaigazgató nevét s egy ilyen nyugtával egy napidijas jogtalanul pénzt vett fel a városi pénztárból. A vizsgálat során tanuk azt igazolják, hogy a felekkel durva, goromba módon viselkedett. Mindig azt híresztelték, hogy a nagyvárad anyakönyvi hivatalnál a katolikusok javára elkeresztelnek s kitűnt, hogy Kiss László éppen a katolikusoktól keresztelt el a református egyház javára. Ezért *Dencs* János tb. kanonok, esperes-plébános feljelentést is tett ellene. Ilyen és ehhez hasonló adatok vannak összefoglalva a vizsgálati iratokban, tanukkal igazolva a tényeket. Ezért keltett megütközést a főügyész véleménye. Különben, mint halljuk, a dolog ezzel a különös véleménynyel még nem lesz befejezve, mert a hozandó határozatot, ha a főügyész véleményén alapulna, megfelelőbbnek. Annak idején az anyakönyvi felügyelő is rosztalását fejezte ki az anyakönyvek rendetlen vezetése felett Kiss László iránt. Most az ügy az anyakönyvi felügyelőhöz került, aki határoz a további teendőben.

MULATSAG.

Katholikus bál. A katolikus kör vigalmi bizottsága tegnap tartott gyűlésén elhatározta, hogy a jövő farsangi katolikus bált február 8-án tartják meg. Egyéb részletkérdések elintézése után a tisztikart következőleg alakították meg: elnök dr. Krüyer Aladár, al-elnökök Illés István, Medvigy István és Ormay Lajos, cigányvajda Cseresnyés Béla, pénztárnok Hantke Emil, ellenőr Vermes Lajos, jegyzők Frankó József és Böszörményi Béla.

IRODALOM.

A magyar gazdaközönségnek.

A gyakorlati használhatóság követelményeinek megfelelően van szerkesztve az a zsebnaptár, mely »Lévai-féle Magyar Gazdak Zsebnaptára« czimen az 1902-ik esztendőre most jelent meg. A gazdaközönségnek, a gazdaságnak első följegyzési és számadási könyv ez, melyet állandóan magával hordhat és a hol a gazdaságban előforduló minden ügyletet a megfelelő rovatban azonnal följegyezhet.

A szorosán vett naptári részen kívül tartalmazza a következő rovatokat: A nap kelte és nyugta. Bélyegilleték táblázat. Befizetési kamattábla és kamatos kamattáblázat. Mértékszámításokat. Pénzmértéket. A külföldi pénz-

nemeket. Pénztári naptár. Ellési naptár. Igák és cselédek munkanaplóját. Napszámok jegyzékét. Vetési jegyzékét. Aratási eredményt. Cséplési naptár. Magtári naptár. Olaj- és takarmánymag naptár. Kamara, takarmány, ló-állomány, szarvasmarha-állomány, anyagok, tejjgazdasági, dögbőrök s szőlő és pincze naptár. Szegődötték illetményi jegyzékét. Összesen 200 oldalon 20 olyan könyvelési rovatot, a melyből minden pillanatban tiszta képet nyerhet a gazdálkodó gazdálkodása mindenkor állapotáról.

A szerkesztőség figyelmébe vette a rovatos beosztásnál a gazdaközönség köréből jövő kívánalmakat és megcsinálta úgy, hogy cél-szerűség tekintetében semmi kívánni valót sem hagy hátra.

Ara diszes, erős vászonkötésben 2 korona. Postai szállítással 2 kor. 10 fillér. A zsebben könnyen elfér, nem terhes és nem teltömött. Kiállítása diszes. Megjelent és kapható: Lévai Mór könyvkiadóhivatalában Ungvárt, valamint az ország minden könyvkereskedésében.

Igazságszolgáltatás.

A mostoha büne.

— Esküdtészi tárgyalás. —

Tóth János volt bihari földmives mostoha leánya Szabó Róza szemrevaló hajadon volt, úgy hogy nem csak a bihari legények, hanem a mostoha apa szíve is meg-megdobbant a leány látásakor. A leánynyal való gyakori érintkezés elfeledteté Tóth Jánossal a hitves társi esküt. Lassanként kezdte feleségét szűl. Szabó Sárát elhanyagolni s formaliter udvarolni kezdett mostoha leányának, sőt szerelmi ajánlatokkal is üldözte.

A leány édes anyjának természetesen elmondta a dolgot s ezen időtől kezdve Tóth János és felesége között a perpatvar napirnden volt. Tóth János részegeskedett s szerelmi ajánlataival folyton zaklatta Szabó Rózát. Egy alkalommal ittas állapotban éppen akkor ment haza, midőn mostoha leánya egyedül volt otthon. Tóth János felhasználva az alkalmat, bűnös szándékát megakarta való-sítani.

Felesége azonban váratlanul érkezett haza s látva férje szándékát első felgerjedésében torkon ragadta... S midőn látták, hogy Tóth János élettelenül terült el a földön, a mestergerendára felakasztották s a bűntény elkövetése után a szomszédoknak úgy adták elő a dolgot, mintha Tóth János öngyilkos lett volna.

Szándékos, de nem előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés miatt vádolva kerültek Tóth Jánosné szűl. Szabó Sára és leánya Szabó Róza a nagyvárad esküdt-szék elé.

Ma került ez az ügy tárgyalás alá Millye Gyula elnöksége alatt; szavazóbírák voltak: Fassie Pál és Grám Sándor; közvádó: dr. Nagy Géza, védő: dr. Várady Zsigmond.

A tanuk kihallgatása, valamint az orvosi szakértő vélemények meghallgatása után az elnök, tekintettel az idő előrehaladott voltára, a tárgyalás folytatását ma reggel 9 órára halasztotta.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: San-toy.

Csütörtök: Vörös talár (K. Hegyesi Mari vendégfellépte).

Péntek: Faust.

Szombat: Faust.

Vasárnap:) d. u. Három pár cipő.
este Suhancz.

Suhancz Hosszu idő után vasárnap este a »Suhancz«-ot, e bájos operettet látja újra a nagyvárad közönség. A darab czimszerepét Amon Margit fogja játszani.

A bolond. Rákosi Jenő és Szabados nagy stíltű énekes darabjának, a »Bolond«-nak premierjére készül nagy ambícióval most a társulat énekes személyzete. A kivételes, komoly, drámai hatásu, gyönyörű muzsikájú darab főbb szerepeit Székely Irén, Lányi Edith, Székely Anna Kulinyi Mariska, Pintér Imre, Hufi Imre stb. játszik.

Faust. K. Hegyesi Mari asszony pénteki vendégszereplése folytán Gonnod hatalmas dalműve, a Faust, szombaton fog színpadra kerülni a már ismertetett szereposztásban. A darab a jövő hét elejének estéjét fogja még befoglalni.

Szivem. A Vigszínház reportóárjának legbájosabb darabja a »Szivem« foglalkoztatja a színház drámai személyzetét. M. Slenequin és P. Bilhand e kedves bohózata már legközelebb színpadra fog kerülni.

ZENE ES MUVESZET.

Burmester hangversenye.

Kubelik legyőzőjét csodálni gyűlt össze tegnap Nagyvárad közönsége a Fekete Sas ódon nagytermében. Elragadtatással teli dicséretet, a melyeket az igaz elismerés nyújtott, előzték meg jöttét; nem csoda, ha itteni szereplésénél a kritika csak hallgat és néma áhitattal hallgatja a közönséggel együtt a »fenomenális művész finom flageolettjeinek szédítő gyors futamát és bal kezének pizzikátóit«.

A jelenkor legnagyobb hegedűművészteltebb ház is nézhette volna végig, de a kik ott voltak, néma csendben lesték azokat a mesés oktáv futamokat, melyeket különösen Massenet: Melodiéjében és Bach: Gigájában produkált. A mellettem ülő hallgató az extasis hangján jelentette ki, hogy ez utóbbi darabban 5 másodperc alatt 60 hangot hallatott. De komoly művészettel és virtuozitással játszotta az egész műsort, mely mint látható nem az olcsó siker hatására volt építve.

1. Beethoven: *Szonáta* D-dur. Allegro con brio — Andante coa moto Allegro. Előadja: Burmester W. és Mayer-Kahr. 2. Saint-Saens: *Rondo capriccioso*. Előadja: Burmester W. 3. a) Schumann: *Kreiseriana*; b) Mayer-Mahr: *Mazurka*. Előadja: Mayer-Mahr. 4. a) Svendsen: *Románcz*; b) Bach: *Giga* magánhegedűre. Előadja: Burmester W. 5. a) Grieg: *Berceuse*; b) Gernsheim: *Keringő*. Előadja: Mayer-Mahr. 6. a) Massenet: *Melodie*; b) Burmester-Merikante: *Valse lente*; Ernst: *Air hongrois*. Előadja: Burmester.

Természetes, hogy minden szám után frenetikus tapsvihar zúgott fel, úgy, hogy az utolsó számot meg kellett toldania egy magyar egyveleggel, melyben az üveghangok Paganini interpretátorát bámulta és csodálta a közönség.

A sikerben és dicsőségben nagy része volt Mayer Mahr zongoratanárnak is, ki a kíséretet szolgáltatta.

Szólván a hangversenyről, lehetetlen nem írni arról a kivedlett rozoga teremről, a hol az lefolyt. Erősen meglátszik rajta, hogy kezd a forgalomból kimenni. A csillárokon sok helyen hiányzik a lángokról a gömbtűveg, de ez nem elég, hanem még hosszú drótkötegek is lógnak le róla. Nem nehéz kitalálni, hogy valami szüreti mulatság nyomai.

A közönségről? ... sokan, kiknek ott kellett volna lenni, nem voltak ott. De hát akkor mi érdekli a finom, művelt izlésű Várad közönséget?

Es tudomásunk szerint minden hangversenyre a *Thék* fővárosi cég majdnem ingyen

bocsát rendelkezésre egy kiváló concert-zongorát. Most nem az volt ott és a mi ott volt az sem volt felhangolva. Ezt a *figyelmet* egy szálloda bérlője, mint a hangverseny rendező részéről szükségesnek tartottuk felemlíteni.

(He.)

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irta: Sienkiewicz Henrik.

28.

Csókkal borította a gyermek sápadt homlokát, a melyen gyöngyözött a kinos verejték. Polanieczki egy tállal tért vissza, a melyben a jég szivárványszínű tömbjei ragyogtak. A vendéglősné, párnával karjai közt, nyomon követte őt. A leánykát a padra fektették, s míg anyja borogatásokat készített, Stas a gyermek fölé hajlott.

— Hogy érzi most magát?

— Jobban... csak úgy fulladok.

Sápadt kis száját nyitogatta, kapkodott a levegő után, mint a szárazföldre vetett halacska.

De a roham csak nem mult el. A ruha vékony szövete alatt a szív gyors löktetésétől a gyermekkebel szakadozottan, egyenetlenül hullámzott. A jégborogatások végre mégis hatottak, a roham csillapodott, a lélegzés lassabbá, egyenletesebbé változott. Litka már csak nagy kimerültséget érzett. Bátorítólá mosolygott anyjára, a ki alig tért magához ijedségéből.

Azán ebédhez fogtak, mert a leánykának erőre volt szüksége: az étvágy azonban elhagyta őket. Az aggodalmas tekintetek folyton a kis betegen nyugodtak s a rettegés előzött minden vidám gondolatot. Így multak az órák. A vendéglő új kirándulók jöttétől meglevenedett s Emilie asszonynak nagy nehezen sikerült eltitkolni nyugtalanságát. Polanieczki kocsit küldött Reichenhallba. Várni kellett tehát.

Végre megérkezett a jármű s haza indulhattak, de az ut új aggodalmat keltett csupán. Lépésben haladt a kocszi a deszkasímaságu uton, de a legcsekélyebb zökkenés fájdalmat okozott a gyermeknek. Reichenhall közelében újra fuldokolni kezdett. Kiszállt a kocsiból, de a járás nehezére esett. Anyja ölbe akarta venni, de Polanieczki megelőzte őt. A fiatal asszony aldozat-készsége úgy is túlhaladta testi erejét.

— Jöjjön, Litka, majd én viszem... Ne fíraszkodj szegény mamát, — s nem várva feleletre, könnyű helyeként emelte föl a földről. Egyik karjára véve, tréfálkozni kezdett, hogy a kis beteget szórakoztassa s hosszú, egyenletes léptekkel halad Reichenhall felé. Sietett, hogy minél előbb orvost hívasson a kis leány anyához. Litka átfogta nyakát vékony karjaival s szoros simulásában Stas megérezte a beteg szív hangos dobogását. De a leányka folyton kérte:

— Eresszen el, Stas bácsi, eresszen el. Nem akarom, hogy vigyen!... Bocsásson el, kérem.

— Dehogy eresztém, drágám, — felelt vidáman Polanieczki. — Látja, nem kellett volna úgy futni. Ezentúl majd szépen tolószékbe ültetjük cziczuskánkat s én majd tolni fogom.

— Nem. Nem akarom, — suttogta Litka, könnybe futó hangon.

Stas válaszul csókot lehelt a gyermek selymes hajára. Szíve telve volt szeretettel, aggodalmas gondoskodással. Igazán szerette ezt a szegény kis teremest s eszébe jutott valami, a mire még sohasem gondolt: hogy ő is a családi életre született, hogy az ő lelke is szomjuhozik azután, hogy férj és atya legyen, s hogy ez az élet célja, érdeme egyedül. S lelke a képzelet szárnyain újra Plawiczka Máriához röpt.

Litka állapotában másnap javulás állt be. Nagyon győnge volt, de az orvos megengedte, hogy kijárjon. Kijelentése szerint a leánykának minél több levegőre van szüksége, de kiemelni kell a hegymászástól, a fáradtságtól, mindenféle izgalomtól. Waskowski félrehívta az orvost, hogy megtudja tőle a kis beteg valódi

állapotát, s a midőn visszatért a nappali szobába, Polanieczki, szomorú arc kifejezéséből kitalálta, hogy a mit hallani fog, nem éppen biztató.

— Nincs pillanatnyi veszély, — számolt be a derék tanár, — de örködnünk kell a kedves gyermek fölött s elkészülnünk a legrosszabbra is, mert, hogy a szentírás szavaival éljek: — Senki meg nem jósolhatja a napot s az órát.

Polanieczki megilletődve hallgatott néhány pillanatig.

— Az orvos közölte-e az anyával gyermekének komoly állapotát? — kérdezte végre.

— Nem. Szervi szivbajt állapított meg, de hozzátette, hogy az afféle bajok, a melyek felnőtteknél halálos kimenetelűek, gyermeknél sokszor nyomot sem hagyva, eltűnnek. Neki magának azonban nincs sok reménye.

(Foly. köv.)

TAVIRATOR.

Tisza Kálmán — ujbányai képviselő.

Budapest nov. 26. (Saját tud. táv.) A »Magyarország« írja, hogy Ruffy Pál, kit magasabb miniszteriumi állásba neveznek ki, lemond az ujbányai mandátumról, utódjául Tisza Kálmánt emlegetik.

Eltűnt nagybirtokos.

Budapest, nov. 26. (Saj. tud. ávir.) Strauszburger Ármin turkevei bérlő, birtokos és gabonakereskedő néhány napja Budapestről — hol központi irodája volt — eltűnt. Eltűnése nagy ijedelmet okozott a tőzsdén, mivel nagy lejáratái voltak. A pesti pénzpiacz valamint számos vidéki pénzintézet körülbelül egy millió koronáig van érdekelve.

Háboru Chile és Argentina között.

New York, nov. 26. Egy Colomból érkezett távirat szerint tegnap este óta nem indítottak el vonatot Colomból Panamába. A kormánycsapatok Colebra mellett megtámadták a fölkelőket. A Prinzon ágyunaszádnak Colon előtt való megjelenése nagy izgatottságot okozott. Az emberek szöknek és a vasut mentén keresnek menedéket. A panamai vasut coloni ügyvivője azt táviratozza, hogy a Machias amerikai ágyunaszád parancsnoka megtiltotta, hogy Colont bombázzák és újra csapatokat szállított a partra. (M. T. I.)

Féltékeny férj bosszúja.

Budapest, nov. 26. (Saj. tud. táv.) Kovács István asztalossegéd felesége pár nappal ezelőtt elhagyta. A szerelmes férj ma délután a Mária Theresia-tér 4. számú ház előtt találkozott az asszonykával s kérte, hogy térjen vissza. De ez nem volt hajlandó, mert minden könyörgés daczára nemet mondott, ami annyira dühbe hozta a férjét, hogy revolvért rántott és háromszor nejelelt. Az asszonyt haldokolva szállították a Rókusba, a férjét pedig letartóztatták.

Sulyvámokat alkalmazó új tarifa.

Sanghai, nov. 25. Ma lépett életbe a textilárak behozatalára vonatkozó ideiglenes új tarifa, a mely az eddigi értékvámok helyett sulyvámokat alkalmaz. A tarifát a Chine-Association állította össze az amerikai német és japán importőrökkel egyetértve. (M. T. I.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 61.

Idénybérlet 59.

Nagyváradon, szerdán, 1901. nov. 27-én

SAN-TOY.

Kinai daljáték.

SZEMELYEK:

A kínai császár — — — Krasznay Andor
Szing-Hi, főudvarmester — Vank István
Yen-Ho, mandarin — — — Füredi József
San-Toy, leánya — — — Székely Irén
Csu-li, a mandarin szolgája — Bérczi Gyula
Sir George Preston, konzul — Csátár Győző
Poppy, leánya — — — Székely Anna
Dudley, komornája — — — Ámon Margit

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölve 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártsek 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdete 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap csütörtökön, nov. 28-án

Vörös talár.

Dráma.

SZERKESZTOI POSTA.

Deér. Köszönettel vettük. A harmadikat vezessük át a jövő hónap számlájára, a karácsonyi mellékletre. Ha lehetséges, sziveskedjék ezt a karácsonyi novellát úgy 10. körül már beküldeni. Üdvözlét!

KOZGAZDASAG.

Forgalmi kimutatás 1901. évi nov. hó 19-ről. Tiszta buza körülbelül 840 hltr, kétszeres buza 200 hltr, rozs 500 hltr, árpa 130 hkl. zab 150 hltr, tengeri 630 hltr, burgonya 400 hltr. Lásbas jószágok: Hízott sertés mintegy 180 drb, félhízott 210, sovány 98, süldő 350, malac: 290, hízott marha 17, jármás ökör 300 fejős tehén 230, borjú 200, bivaly 5, juh és kecske 96, ló 324.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

A Tiszántúli eredeti távirat.

Hivatalos Arctólajárak

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. nov. 26-án.

Magyar aranyáraderék 4%	118.15
Magyar koronajáraderék	93.10
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4%	121.25
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ban	119.—
Magyar földtelekhermenentési kötvény 4%	93.—
Italiensis új megváltási kötvény	99.75
Porvált-államföldtelekhermenentési kötvény	93.50
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	173.50
Tiszahályaország szerződ. sorsjegyek-kölcsön	145.50
Osztrák járadékpapírban	95.50
Osztrák járadék ezüstben	98.50
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	95.50
Osztrák állatúsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bank részvény	16.10
Magyar hitelbank részvény	643.—
Osztrák hitelintézet részvény	632.50
Párizsi vista	95.12
20 frankos arany (Napoleonon)	19.04
Németbank részvény	117.12
London vista	239.45
20 márkás arany	23.42

Hírtárak.

	Budapest, nov. 26
Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, szeg.	

Értéktárak.

	Budapest, nov. 26
Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	639.50
Allamvált	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelzálog	483.—
Sárgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSEKICS GYULA.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

asztali borom

eladását megkezdtem.

Literje 72 fillér.

Kapható egy- és félliteres automata üvegekben, melynek dugója „Sz. L.” betűvel van állítva.

A kimérés saját lakásomon eszközöltetik.

A mélyen tisztelt fogyasztó közönség szíves pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

Széles Lajos,

N.-Körös-utca 716. sz.

12240/1901. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága 1901. évi november hó 14-én és folytatva tartott ülésében 302-11115. kgy. szám alatt kelt határozatával az ujonnan szervezett II-od osztályu fogalmazói állásnak választás útján leendő betöltését a december havi rendes közgyűlés napirendjére kitűzte, egyidejűleg a pályázat meghirdetését elrendelte.

Felhivom ennél fogva mindazokat, akik az ujonnan szervezett s a folyó évi december havi rendes közgyűlésen válasz-

tás útján betöltendő 1200 korona fizetés és 400 korona lakbérilletményével javadalmazott II-od osztályu fogalmazói állást elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeket *méltóságos Dr. Beöthy László főispán urhoz — mint a kijelölt választmány elnökéhez — folyó évi december hó 7. napjának délután 5 órájáig* annyival is inkább nyujtsák be, mivel a később beadott pályázati kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1901. nov. hó 23-án.

Rimler Károly,
polgármester-helyettes.

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa czég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

225-0-123

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.